

СТ А Н О В И Щ Е

Изготвил становището: доц. д-р Симеонка Александрова Петрова, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов, катедра „Търговски бизнес“, професионално направление: 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (търговия)“

Автор на дисертационен труд: докторант Илиян Георгиев Георгиев, обучаван по докторска програма „Икономика и управление (търговия)“ към катедра „Търговски бизнес“

Тема на дисертационния труд: „Възможности за оценка на ефективността от продажбите на винопроизводителите“

I. Общо представяне на дисертационния труд

Настоящото становище Становището е изготвено на основание Заповед №995/30.10.2019 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов.

Предмет: Формулираният предмет на дисертационното изследване са продажбите на винопроизводителите в България, които са анализирани и изведени в модел за оценка на ефективността. Предметът е дефиниран с необходимата яснота и се предопределя от икономическия проблем, проучван от докторанта.

Обем: Дисертационният труд е с общ обем от 227 стандартни страници и се състои от въведение (4 страници), три глави (общо 179 страници), заключение (3 страници). Представени са Декларация за оригиналност и достоверност (1 страница), списък на използваните литературни източници (9 страници), приложения (23 страници). В основния текст са включени 20 таблици и 65 фигури.

Структура: Структурата на дисертационния труд е построена с логическа последователност. Във въведението се обосновава актуалността на дисертационната тема и се представя теоретико-емпиричната рамка на научното изследване, като се формулират обектът, предметът, основната цел, задачите, основната теза на дисертационния труд. В изложението, структурирано в три глави, систематично и последователно се разглеждат теоретични и методологични аспекти на ефективността от продажбите на винопроизводителите.

Литература: Списъкът с литературни и други източници, върху основата на които е направено научното изследване, наброява 133 източника, които са групирани както следва: 107 на кирилица, 18 на латиница и 8 източника от Интернет. Проучени, използвани и обобщени са достатъчни по обем и съдържание литературни и други източници на български, руски и английски език. Това спомага за формиране на много добрата литературна осведоменост на автора.

Докторантът коректно цитира и се позовава на теоретичните постановки на проучваните изследователи.

Приложения: В подкрепа на изложението на дисертационния труд докторантът представя 13 броя приложения, сред които данни за динамиката на стойностите на базови показатели за анализ и оценка на ефективността от продажбите на винопроизводителите, както и други данни.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем: темата на дисертационното изследване е ясно формулирана, насочва към същността на изследвания икономически проблем и се подкрепя от съдържанието и структурата на разработката, включваща необходимите елементи, които се предпоставят от логиката на проучването. Степента на разработеност на проучвания научен проблем е много добра, като се съблюдава необходима изследователска последователност и задълбоченост. Цялостното организиране на дисертационното изследване показва литературна осведоменост и методологическа подготвеност, които спомагат за емпиричната проверка на изведените идеи на базата на извършени проучвания на предприятията от подсектор „Винопроизводство“ в България.

Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд: изложението на дисертационния труд се построява посредством използване от докторанта на подходящи езикови средства на научния стил. По този начин точно, ясно и логично се описват и обясняват понятията, процесите и закономерностите, проявяващи се в сферата на изведения научен проблем, свързан с оценяването на ефективността от продажбите на винопроизводителите.

От научна гледна точка дисертационната разработка представлява правилно построено и последователно осъществено изследване, реализирано от докторанта. Общият обем на дисертацията отговаря на изискванията за написване. За постигане на целта на дисертационния труд се поставят шест изследователски задачи, които се решават успешно в хода на изложението. В първа глава се постига систематично излагане на теоретични постановки за същността на продажбите на вино. Разглеждането на дефиниционни съждения относно понятието „продажби“ позволява да се направи критично осмисляне на теоретичните позиции за процеса на осъществяване на продажби на вино. Втора глава на дисертационния труд е посветена на методологични аспекти на ефективността от продажбите на винопроизводителите. В трета глава на дисертационната разработка се представят приложни аспекти на оценката на ефективността от продажбите на винопроизводителите. Извършва се триизмерен ситуационен анализ на пазара на вино и се апробира моделът за оценка на ефективността на продажбите в изследваните предприятия.

Възприетият инструментариум на разработване на дисертационния труд включва подходящи икономически средства. По удачен начин методологичният инструментариум на модела за оценка на ефективността на продажбите включва графичен, структурен и коефициентен анализ, позволяващи формулирането на съответстващи изводи и обобщения. Уместно се открояват най-често използваните методологии за анализ на ефективността във винопроизводството, базирани на подхода на сравнителната ефективност Data envelopment analysis (DEA) в съчетание с динамичния индекс на продуктивността на Malmquist.

Мнение за автореферата: представеният автореферат е в обем от 36 стандартни страници и сполучливо, точно и пълно отразява основните авторови съждения, изводи, обобщения и препоръки, представени в дисертационния труд. Съдържанието на автореферата кореспондира с дисертационната разработка и отговаря на количествените, структурните и качествените изисквания за написване. В автореферата се съдържат справка за приносите в дисертационния труд, списък с публикациите на автора по изследваната тема, както и декларация за оригиналност и достоверност. На тази основа авторефератът се оценява като коректно структуриран и отразяващ в пълна степен съдържанието и получените резултати на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Основните научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд могат да се потърсят в следните направления:

1. Систематизирани са базови теоретико-методологични постановки за ефективността на продажбите на вино и са предложени авторови дефиниции за понятията „продажби“ и „ефективност от продажбите“ през призмата на особеностите на винопроизводството и спецификите на продажбите на вино.

2. Обобщени са авторови виждания за факторите на макро- и микроравнище, влияещи върху обема на продажбите на вино, като се откроява силата на въздействие на базовите фактори.

3. Разработен е модел за оценка на ефективността от продажбите на вино, основаващ се на система от показатели за дейността на изследваните предприятия.

4. Акумулира се емпиричен ресурс и се апробира разработеният модел за оценка на ефективността от продажбите на винопроизводителите от винарски Дунавски район, членове на Националната лозаровинарска камара.

5. Изведени са тенденции и препоръки за повишаване на ефективността от продажбите на винопроизводителите, като се отчитат изследователските резултати и оценки.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Позволявам си да препоръчам на докторанта да продължи научните си търсения и разработки в областта на проблематиката на дисертационния труд, което ще спомогне за по-добро оползотворяване на постигнатите научни и научно-приложни приноси.

Въпрос по дисертационния труд:

В международен план на кои пазари ще успеят да затвърдят позициите си българските винопроизводители в средния и високия ценови сегмент?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Представеният дисертационен труд на тема: „Възможности за оценка на ефективността от продажбите на винопроизводителите“, с автор Илиян Георгиев Георгиев, отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ съгласно Закона за развитието на академичния състав на Р България, Правилника към него и Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ - Свищов.

Оценката на научните резултати на дисертационния труд ми дава основание с пълна убеденост да подкрепя присъждането на докторант Илиян Георгиев Георгиев на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. „Икономика“ по докторска програма „Икономика и управление (търговия)“ и да предложи на почитаемото Научно жури да вземе положително решение.

гр. Свищов,
05.12.2019 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Симеонка Петрова)